

TÁJÉKOZTATÁS

Idegenhonos inváziós fajok elleni küzdelemről

Napjainkban az élőhelyek eltűnése, területük csökkenése és degradálódása mellett az egyik legnagyobb veszélyt a természetes életközösségekre az idegenhonos inváziós fajok terjedése jelenti. Inváziósnak azokat az idegenhonos, természetes elterjedési területükön kívül előforduló, ott megtelepedni képes, és térhódításukkal a természetes életközösségeket veszélyeztető fajokat nevezzük, amelyek minden esetben emberi közvetítéssel jutnak el természetes elterjedési területeiken kívülre. E fajok elsősorban Észak-Amerika és Ázsia mérsékelt övi régióiból származnak. A fajok a sikeres megtelepedést követően csak akkor válnak invázióssá, ha valamely tulajdonságuk erre alkalmassá teszi őket, jellemzően a gyors szaporodó-képességük, a környezeti feltételekkel szembeni tág toleranciájuk, valamint a jó versenyképességük és agresszivitásuk.

A fajok új területekre történő szándékos telepítése és véletlen behurcolása az ókortól ismert jelenség, azonban a globalizáció hatására az utóbbi évszázadban számottevő méretet öltött, egyre súlyosabb hatásai vannak. Az ugrásszerűen megnövekedett kereskedelem és turizmus értelemszerűen megkönnyíti az áruk hozzáférhetőségét, ami megnöveli a fajok természetes előfordulási területükön kívülre történő behurcolásának valószínűségét. E tevékenységgel gyakorlatilag megszűnnek azok a földrajzi határok, amik korábban megakadályozták terjedésüket.

Az inváziós fajok megtelepedésüket követően egyre nagyobb területeket hódítanak meg, kiszorítva az őshonos növényeket és állatokat, ezzel átformálva környezetüket. Az inváziós növényfajok árnyékolással, tápanyagelvonással, a növekedést és/vagy szaporodást gátló anyagok kibocsátásával, az őshonos növényfajok genetikai anyagának szennyezésével, azaz más fajokkal történő kereszteződéssel negatívan befolyásolják az őshonos növényfajok fejlődését, azok kiszorításával pedig az őshonos állatvilág táplálékbázisát is csökkenthetik. Az inváziós állatfajok károkozása is jelentős: például egyes fajok más fajok egyedek elfogyasztásával, betegségek terjesztésével (pl. rákpestis), míg mások az azokkal való versengéssel akár ugyanazon táplálékforrás, szaporodó- vagy pihenőhely elérése, használata érdekében, vagy éppen a fajok közti kereszteződéssel okoznak károkat. Az inváziós állatfajok által a természetes, illetve természet-közeli élőhelyeken okozott problémák meghatározása, felderítése sokszor nehéz, összetett feladat, mivel az állatok esetében a hatások lényegesen összetettebbek. Az inváziós fajok térhódításával az életközösségek által az emberiség számára nyújtott javak, az ún. ökoszisztéma-szolgáltatások minősége és sokfélesége – mint a talaj termőképessége (akár az elfoglalt terület nagyságával), és a beporzóképeség – is csökken, a biológiai sokféleségre gyakorolt negatív hatásaiakon túl jelentős egészségügyi és gazdasági károkat is okozhatnak. Az inváziós fajok terjedésének megakadályozása, e fajok kezelése csak határokon átnyúló összefogással valósítható meg. Ráadásul a növényfajok esetében figyelembe kell venni azt, hogy a visszaszorításukkal foglalkozó korábbi hazai szakanyagokban és kezelési javaslatokban számos olyan hatóanyagot tartalmazó készítmény szerepel, melyek napjainkra visszavonásra kerültek vagy várhatóan a közeljövőben be fogják

tiltani használatukat. Indokolt lenne, hogy a védekezés kérdésköre közösségi szinten is áttekintésre kerüljön, hiszen az özönnövények elleni kémiai védekezés jelenleg több szakterület határmezsgyéjén fekszik.

A biológiai invázió megelőzése, valamint az idegenhonos inváziós fajok elleni védekezés az egész világon, így Európában is kiemelt fontosságú természetmegőrzési, gazdálkodási feladat.

EURÓPAI UNIÓS JOGI SZABÁLYOZÁS

Az Európai Unió rendelettel szabályozza az idegenhonos inváziós fajok elleni közös és egységes fellépést. Az Európai Parlament és a Tanács 2014. október 22-i [1143/2014/EU rendelete az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről](#) 2015. január 1-jén lépett hatályba, és minden tagállamban – így Magyarországon is – közvetlenül hatályos és közvetlenül alkalmazandó. Ez azt jelenti, hogy rendelkezései a jogalkalmazó szervek előtt kikényszeríthetőek, másrészt megszövegezése kellően konkrét ahhoz, hogy a jogalkalmazó egyedi ügyekben is alkalmazni tudja.

A Rendelet általános szemléletét és újszerűségét tekintve ki kell emelni, hogy a jogszabály a gazdasági szempontok elé helyezi a biológiai sokféleség védelmét. A szabályozás minden olyan fajra megfogalmaz általános rendelkezéseket, amelyek az adott életközösségekbe emberi közreműködéssel idegenként érkeznek és agresszívan terjednek. Előremutató módon elsősorban a megelőzésre fekteti a hangsúlyt, amelynek feltétele a korai észlelést támogató felügyeleti rendszer kialakítása. Ennek része az adatgyűjtés és monitorozás kiépítése, a tagállamok közti információcserére és tájékoztatásra vonatkozó szigorú előírások bevezetése, a hatósági ellenőrzések fejlesztése, az észlelést követő gyors kiirtási intézkedések elrendelése, valamint a terjedési útvonalak feltárása és azok kapcsán cselekvési tervek kidolgozása.

Fontos, hogy a Rendelet hatálya minden idegenhonos inváziós fajra kiterjed. Az Európai Unió Bizottsága azonban elfogadott egy listát, mely az egész Unió számára veszélyt jelentő fajokat sorolja fel (az unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzéke). A Rendelethez kapcsolódó végrehajtási rendelet jegyzéke tartalmazza az Európai Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajokat. Erre a listára egyelőre 41 növény- és 47 állatfaj került fel, a jegyzéken szereplő fajokra minden tagállamnak szigorú intézkedéseket kell hoznia és alkalmaznia. Az Európai Bizottság 2016. július 13-án fogadta el az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok [1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról szóló 2016/1141. végrehajtási rendeletét](#), melyet a Bizottság (EU) [2017/1263 végrehajtási rendelete](#) 2017. július 12-én 12 fajjal bővített. A bővített lista 2017. augusztus 2-án lépett hatályba. A második körös bővítés 2019. augusztus 15-én lépett hatályba az EU újabb végrehajtási rendeletével ([Bizottság \(EU\) 2019/1262 végrehajtási rendelet](#)), mely további 17 fajjal bővíti az eddig elfogadott listát. A [Bizottság \(EU\) 2022/1203 végrehajtási rendeletének](#) 2022. július 12-ei hatályba lépésével pedig megtörtént az Európai Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének harmadik bővítése – 22 fajjal –, így a listán szereplő fajok száma 66-ról 88-ra emelkedett.

HAZAI JOGI SZABÁLYOZÁS

A hazai jogszabályok az európai uniós rendeletet megelőzően és jelenleg is tartalmazzák előírásokat az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban. Az egyes ágazati jogszabályokban szerepelnek fajlisták, amelyekhez kapcsolódóan bizonyos tevékenységek tiltottak, vagy adott fajok további terjedését megakadályozandó, kötelező védekezési módszereket állapítanak

meg. Korábban nem született azonban olyan jogszabály, amely minden érintett szakterületre kötelező érvénnyel, átfogóan szabályozta volna ezt a sokrétű és közös fellépést kívánó területet.

Ezt a problémát orvosolta az [egyes törvényeknek az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzésével és kezelésével összefüggésben történő módosításáról szóló 2016. évi CXXXVII. törvény](#). A Rendeletben foglalt előírások hatékony végrehajtása az érintett szakterületek összefogását igényli, ezért a hazai jogharmonizáció keretében, törvényi szinten az egyes szakterületi jogszabályokba (természetvédelem, mezőgazdaság, erdészet, vadgazdálkodás, halgazdálkodás, élelmiszerlánc felügyelet) beépültek az uniós inváziós rendelet alkalmazására vonatkozó, inváziós hatáskört biztosító felhatalmazások.

[A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény](#) (a továbbiakban: Tvt.) szerint idegenhonos inváziós faj egyedének az országba történő behozatalára, átszállítására, kivitelére, tartására, szaporítására, természetésbe, tenyésztésbe vonására, keresztezésére, értékesítésére vagy felhasználására irányuló engedélyezés, illetve ellenőrzés során a Rendelet szabályait kell alkalmazni. A Magyarországon veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok körét azonban a természetvédelemért felelős miniszter állapítja meg miniszteri rendeletben az egyéb ágazati miniszterek véleményének kikérését követően. Jelenleg ilyen összefoglaló miniszteri rendelet nincs, az egyes ágazati és szakmai jogszabályok kezelik az idegenhonos inváziós fajok kérdését. A Tvt. kiutalása szerint, illetve más jogszabályok alapján látják el az érintett hatóságok az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos engedélyezési, ellenőrzési, kötelezési és bírságotlasi feladatokat. A Tvt.-ben meghatározott esetekben az e feladatok elvégzésére/elvégzésére kijelölt hatóságok körét a Tvt. 10. § (4) bekezdése határozza meg.

Az idegenhonos inváziós fajok elleni védekezési kötelezettség alapvető szabályait, azaz a feladat elvégzésére kötelezhető személyi kört, a védekezés elvégzése alóli mentesülés feltételeit, a hatóság által elvégzett/eltett védekezéssel kapcsolatos tőrési kötelezettség meghatározását, valamint a hatósági védekezés költségeinek megtérítésével kapcsolatos főbb rendelkezéseket szintén a Tvt. 77/A. § tartalmazza. E paragrafus szerint elsődlegesen az idegenhonos inváziós fajt betelepítő személy köteles a védekezést elvégezni. Ha e személy kiléte nem állapítható meg, abban az esetben a Tvt. 10. § (4) bekezdés szerinti hatóság e feladat elvégzésére az érintett terület tulajdonosát, használóját, vagy kezelőjét kötelezheti. Az érintett terület tulajdonosa, használója vagy kezelője viszont mentesül e kötelezettség alól, ha az idegenhonos inváziós faj behurcolása, betelepítése neki nem felróható és a tevékenysége során kellő gondossággal járt el. Amennyiben a hatósági felszólítás ellenére sem az idegenhonos inváziós fajt betelepítő személy, sem az érintett terület tulajdonosa, használója vagy kezelője nem végzi el a védekezést, úgy azt a Tvt. 10. § (4) bekezdés szerinti hatóság elvégzheti vagy elvégzi, majd ezt követően kötelezi a mulasztót a költségek megtérítésére. Ezt az esetkört nevezi a Tvt. idegenhonos inváziós faj elleni közérdekű védekezésnek. Ha az idegenhonos inváziós faj elleni közérdekű védekezés elrendelésének feltételei nem állnak fenn, a 10. § (4) bekezdése szerinti hatóság állami védekezést rendelhet el (a továbbiakban: idegenhonos inváziós faj elleni állami védekezés). Ha az idegenhonos inváziós faj elleni közérdekű védekezés költségeit a fizetésre kötelezhető személy nem teljesíti, illetve ha állami védekezésre kerül sor, úgy ennek költségeit az Agrárminisztérium (AM) által e célra rendelkezésre bocsátott fejezeti kezelésű előirányzatának keretéből lehet finanszírozni a XII. Agrárminisztérium költségvetési fejezethez tartozó fejezeti és központi kezelésű előirányzatokkal kapcsolatos gazdálkodásról szóló 3/2020. (IV. 10.) AM utasítás alapján.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvénybe bekerült, hogy amennyiben az erdészeti hatóság eljárása idegenhonos inváziós fajt érint, az erdészeti hatóság az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos rendelkezéseit is alkalmazza.

A halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény tartalmazza, hogy idegenhonos inváziós hallal és más hasznos víziállattal kapcsolatos haltermelési létesítményben végezni kívánt tevékenységet a halgazdálkodási hatóság csak az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 8. és 9. cikke szerinti esetekben engedélyezheti.

A növényfajtak állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény kimondja, hogy a Rendelet szerinti, az Európai Unió, egy adott régió vagy Magyarország számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok listáján szereplő növényfajok fajtái állami elismerésben nem részesíthetők. Továbbá, amennyiben egy növényfaj felkerül az Európai Unió, egy adott régió vagy a Magyarország számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok listájára, a növénytermesztési hatóság a növényfaj fajtájának állami elismerését hivatalból visszavonja. *A természetes környezet megőrzésére szánt takarmánynövény-vetőmagkeverékek kereskedelmi célú begyűjtéséről és forgalmazásáról szóló 86/2012. (VIII. 15.) VM rendelet* 3. sz. melléklete tartalmazza a természetvédelmi szempontból veszélyt jelentő, inváziós és egyéb gyom jellegű növényfajok listáját.

2016-ban megszületett egy új, kifejezetten az idegenhonos inváziós fajok kezelésére vonatkozó kormányrendelet. *Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet* meghatározza az 1143/2014/EU Rendelet egyes cikkeik által meghatározott feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat. A kormányrendelet meghatározza a folyamatos információcserén és együttműködésen alapuló rendszer szabályozási kereteit, amely lehetővé teszi az azonnali és eredményes cselekvést.

Emellett *a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet* értelmében a földhasználó Natura 2000 gyepterületeken köteles az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését – az e rendeletben meghatározott módszerekkel – megakadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni, mely fajok listáját az 1. és 2. számú melléklet tartalmazza.

A fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet szintén megfogalmaz kötelező szabályokat az inváziós fajok (fák és cserjék) telepítésével kapcsolatban; 1. számú melléklete határozza meg azokat az e szabállyal érintett inváziós fás szárú növényfajokat, amelyeket tilos állami vagy helyi önkormányzati tulajdonban álló, közhasználatra szolgáló földterületen ültetni.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 3. számú melléklete tartalmazza az idegenhonos, az intenzíven terjedő, valamint a termesztésbe vonható idegenhonos fa- és cserjefajok jegyzékét.

[A növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. \(IV. 23.\) FVM rendelet](#) felsorolja azokat a fajokat, melyek ellen a földhasználóknak kötelező a védekezés. Ezek közé tartozik a közönséges selyemkóró (*Asclepyas syriaca*) is.

Ki kell emelni azt is, hogy 2013. évtől, de többségében inkább 2016. évet követően a magyar jogalkotásban – elsősorban miniszteri (agrárminiszteri) rendeleti szinten – már több területen szabályozás alá vonta a jogalkotó az idegenhonos inváziós fajok elleni védekezést. Ilyen tartalmú rendelkezések jelentek meg például a természetvédelmi területek létesítéséről szóló agrárminisztériumi rendeletekben található egyedi természetvédelmi stratégiák cím alatt, vagy a vadgazdálkodási tájegységek vadgazdálkodási terveiről szóló agrárminisztériumi rendeletekben az idegenhonos inváziós fajok ritkításával kapcsolatban. Továbbá [a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 3/2008. \(II. 5.\) KvVM rendelet](#) szerinti természetvédelmi kezelési tervekben is külön rész foglalkozik az idegenhonos inváziós fajok kezelésével.

Az idegenhonos inváziós fajok kérdésköre a jogszabályokon túl több hazai stratégiában is megjelenik, mint kiemelt prioritás. A 2015-ben a Parlament által elfogadott Nemzeti Biodiverzitás Stratégia (A biológiai sokféleség megőrzésének nemzeti stratégiája 2015-2020), illetve a IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program önálló mellékletét képező IV. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv (Alapterv) külön fejezetekben foglalkozik az idegenhonos inváziós fajok elleni fellépés szükségességével, követve a fenti nemzetközi ajánlásokat és az uniós stratégiát. Az Alapterv az alábbi főbb megállapításokat teszi: a természetes előfordulási területükön kívülre szándékos betelepítéssel vagy véletlen behurcolással bekerült inváziós idegenhonos ún. özőnfajok egyre fokozódó térhódítását a biológiai sokféleséget veszélyeztető legfőbb tényezők között tartják számon. Az özőnfajok megjelenésében rejlő veszélyeket felismerve több hazai és nemzetközi jogszabály, stratégia tűzi ki célul a biodiverzitás megőrzés, gazdasági kármérséklés vagy egészségügyi prevenció érdekében az inváziós, tájidegen özőnfajok visszaszorítását, eltávolítását, illetve terjedésének megelőzését.

AZ EURÓPAI UNIÓS JEGYZÉKEN SZEREPLŐ IDEGENHONOS INVÁZIÓS FAJOK TERJEDÉSI ÚTVONALAINAK MAGYARORSZÁGI ÁTFOGÓ ELEMZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE, VALAMINT A TERJEDÉSI ÚTVONALAK CSELEKVÉSI TERVEI

Az Európai Parlament és a Tanács 1143/2014/EU rendelete (2014. október 22.) az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről (a továbbiakban Rendelet), 2015. év január 2-án lépett hatályba. A Rendelet célja, hogy a tagállamok hatékonyabban tudjanak fellépni az inváziósan terjedő, nem őshonos állat- és növényfajok ellen.

Az inváziós fajokkal szembeni fellépés ágazatokon átívelő feladat. A Rendeletben foglalt előírások hatékony végrehajtása az érintett ágazatok, szakterületek összefogását igényli, ezért a hazai jogharmonizáció keretében, törvényi szinten az egyes szakterületi jogszabályokba (természetvédelem, mezőgazdaság, erdészet, vadgazdálkodás, halgazdálkodás, élelmiszerlánc felügyelet) beépültek az uniós inváziós rendelet alkalmazására vonatkozó, inváziós hatáskört biztosító felhatalmazások. Vagyis az egyes ágazatoknak a saját szakterülete vonatkozásában kötelező fellépnie az idegenhonos inváziós fajok ellen.

A Rendelet 13. cikke értelmében az Európai Unió tagállamainak, így Magyarországnak is az uniós jegyzék elfogadásától számított 18 hónapon belül átfogó elemzést kell készítenie az

Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok nem szándékos behurcolásának és terjedésének útvonalairól, legalább a saját területére, valamint meg kell határozni a kiemelt útvonalakat. Az uniós jegyzék elfogadásától számított három éven belül minden egyes tagállamnak ki kell dolgoznia és végre kell hajtania az általa az előbbiek alapján meghatározott kiemelt útvonalakra vonatkozó ún. cselekvési tervet vagy terveket. E cikk (5) bekezdése értelmében a cselekvési terveket késedelem nélkül be kell nyújtani az Európai Bizottságnak.

A Rendelet 13. cikke értelmében a Természetmegőrzési Főosztály munkatársai az egyes szakterületek véleményét figyelembe véve elkészítették „*Az európai uniós jegyzéken szereplő idegenhonos inváziós fajok terjedési útvonalainak magyarországi átfogó elemzése és értékelése, valamint a terjedési útvonalak cselekvési tervei*” című anyagot, mely benyújtásra került a Bizottsághoz. A benyújtott cselekvési terv az Európai Bizottság esetleges észrevételei alapján még módosulhat, véglegesítéséig munkaváltozatként érhető el minden érdeklődő számára.

AZ EURÓPAI UNIÓS JEGYZÉKEN SZEREPLŐ GERINCES IDEGENHONOS INVÁZIÓS FAJOK KEZELÉSE, BELEÉRTVE AZ ÁLLATJÓLÉTI SZEMPONTOKAT

Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló Európai Parlament és a Tanács 1143/2014/EU rendelet 2015 óta van hatályban, mely európai uniós szinten szabályozza az idegenhonos inváziós fajok kezelését. Nemrégiben elkészült egy kézikönyv az uniós jegyzéken szereplő 22 gerinces idegenhonos inváziós állatfaj kezelését illetően, amely állatjóléti szempontból részletesen értékeli az egyes kezelési intézkedéseket, valamint az e fajok kiirtására, állomány-szabályozására vagy elszigetelésére rendelkezésre álló intézkedések hatékonyságát. A kezelési kézikönyv célja, hogy segítséget nyújtson az egyes tagállamoknak és másoknak ahhoz, hogy az uniós jegyzéken szereplő gerinces idegenhonos inváziós fajok humánus kezelési módszerei közül a legmegfelelőbbet válasszák. A kézikönyv meghatározza a rendelkezésre álló letális és nem letális intézkedéseket, amelyek felhasználhatók az uniós listán szereplő 22 gerinces idegenhonos inváziós faj állományainak kiirtására, állomány-szabályozására vagy elszigetelésére. A kézikönyv részletesen tárgyalja az egyes kezelések hatékonyságát, költségvonzatait és mellékhatásait, és – ami a legfontosabb – számba veszi az állatjólétre gyakorolt hatásokat. A kezeléseket nem egyszerűsíti le „humánus” és „nem humánus” besorolásra, mivel ez túlságosan leegyszerűsítene a kérdést, ezáltal eltántorítva az alkalmazókat attól, hogy folyamatosan törekedjenek azon kezelések használatára, melyek állatjóléti szempontból a legkedvezőbbek. A cél inkább az intézkedések leírása az állatjóléti szempontok mentén, elősegítve a legkedvezőbb módszerek kiválasztását. A kézikönyv használatát arra kérjük, hogy azokat a kezeléseket alkalmazzák, melyek állatjóléti szempontból a legkedvezőbbek, Magyarország saját jogszabályi körülményeit figyelembe véve, anélkül, hogy veszélyeztetnék az intézkedések hatékonyságát. Fontos, hogy az intézkedések a lehető legkisebb mértékű szenvedést okozzák az állatoknak, de figyelembe kell venni egyéb szempontokat is, mint például a költségek, igények, hasznok, a megvalósíthatóság és a közvélemény esetleges vélekedése.

Nagybajcs, 2024. május 2.

Tiltott fajok listái:

1143/2014. EU rendelet az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről

A rendelet alapján a tagországok képviselőiből álló inváziós fajok elleni védelemért felelős bizottság elfogadta azt a növény- és állatfajlistát, mely az Unió számára veszélyt jelentő inváziós idegenhonos fajok jegyzékét alkotja. A listán szereplő fajok egyedeire vonatkozó szigorú szabályok szerint tilos az egész EU területén forgalomba hozni és a természetbe kibocsátani akár egyetlen példányt is, de a behozatalra, tartásra, tenyésztésre, szaporításra, szállításra, kereskedelemre és felhasználásra is hasonlóan szigorú szabályok vonatkoznak.

A listában szereplő növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
mirigyes bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
közönséges selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
borfa, tengerparti seprúcserje	<i>Baccharis halimifolia</i>
kaliforniai tündérhínár	<i>Cabomba caroliniana</i>
keleti fafojtó	<i>Celastrus orbiculatus</i>
vízjácint	<i>Eichhornia crassipes</i>
cingár (aprólevelű) átokhínár	<i>Elodea nuttallii</i>
óriásrebarbara	<i>Gunnera tinctoria</i>
mexikói vízibojt	<i>Gymnocoronis spilanthoides</i>
kaukázusi medvetalp	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
sosnowsky-medvetalp	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
hévízi gázló	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>
japán komló	<i>Humulus scandens</i>
bíbor nebáncsvirág	<i>Impatiens glandulifera</i>
fodros átokhínár	<i>Lagarosiphon major</i>
nagyvirágú tóalma	<i>Ludwigia grandiflora</i>
sárgavirágú tóalma	<i>Ludwigia peploides</i>
sárga lápbuzogány	<i>Lysichiton americanus</i>
közönséges süllőhínár	<i>Myriophyllum aquaticum</i>
felemáslevelű süllőhínár	<i>Myriophyllum heterophyllum</i>
keserű hamisüröm	<i>Parthenium hysterophorus</i>
rózsás tollborzfü	<i>Pennisetum setaceum</i>
ördögfarok keserűfű	<i>Persicaria perfoliata</i>
úszó kagylótutaj	<i>Pistia stratiotes</i>
kudzu nyílgyökér	<i>Pueraria montana var. lobata</i>
átellenes rucaöröm	<i>Salvinia molesta</i>

269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet
a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

A kormányrendelet melléklete meghatározza azoknak a fajoknak a listáját, melyek inváziós és termőhely-idegen növényfajoknak tekinthetők, így az 5. § (2) bekezdés értelmében a Natura 2000 gyepterületeken ezek megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

Az érintett növényfajok:

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	<i>Robinia pseudo-acacia</i>
amerikai kőris	<i>Fraxinus americana</i>
bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
keskenylevelű ezüstfa	<i>Elaeagnus angustifolia</i>
fekete fenyő	<i>Pinus nigra</i>
erdei fenyő	<i>Pinus silvestris</i>
gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
kései meggy	<i>Prunus serotina</i>
zöld juhar	<i>Acer negundo</i>

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	<i>Phytolacca americana</i>
japánkeserűfű fajok	<i>Fallopia spp.</i>
kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>
magas aranyvessző	<i>Solidago gigantea</i>
parlagfű	<i>Ambrosia artemisifolia</i>
selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
süntök	<i>Echinocystis lobata</i>

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet
a növényvédelmi tevékenységről

A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), keserű csucsor (*Solanum dulcamara*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), aranka fajok (*Cuscuta spp.*).

A természetes növényvilágra veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok hazai tudományos alapú jegyzéke szerinti további, szakmai szempontok alapján és a természetvédelmi kezelő által tiltott fajok:

Magyar név	Tudományos név
észak-amerikai őszirózsák	<i>Aster lanceolatus</i> (beleértve <i>A. tradescantii</i>), <i>A. novi-belgii</i> , <i>A. ×salignus</i>
nyugati ostorfa	<i>Celtis occidentalis</i>
átoktüske	<i>Cenchrus incertus</i>
díszárpa	<i>Hordeum jubatum</i>
japánkomló	<i>Humulus scandens</i>
kisvirágú nebáncsvirág	<i>Impatiens parviflora</i>
vékony szittyó	<i>Juncus tenois</i>
közönséges vadszőlő	<i>Parthenocissus inserta</i>
tapadó vadszőlő	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>
kínai alkörmös	<i>Phytolacca esculenta</i>
magas kúpvirág	<i>Rudbeckia laciniata</i>
parti szőlő	<i>Vitis vulpina</i>
moszatpáfrány-fajok	<i>Azolla caroliniana</i> (<i>A. filiculoides</i>), <i>A. mexicana</i>
kanadai átokhínár	<i>Elodea canadensis</i>
törpe békalencse	<i>Lemna minuta</i>

Természet- és tájvédelmi szempontból növénytelepítésre javasolható fajok listája:

Őshonos fafajok

Magyar név	Tudományos név
mezei juhar	<i>Acer campestre</i>
korai juhar	<i>Acer platanoides</i>
hegyi juhar	<i>Acer pseudoplatanus</i>
tatár juhar	<i>Acer tataricum</i>
közönséges nyír	<i>Betula pendula</i>
közönséges gyertyán	<i>Carpinus betulus</i>
magyar kőris	<i>Fraxinus angustifolia subsp. pannonica</i>
magas kőris	<i>Fraxinus excelsior</i>
virágos kőris	<i>Fraxinus ornus</i>
vadalma	<i>Malus sylvestris</i>
fekete nyár	<i>Populus nigra</i>
rezgő nyár	<i>Populus tremula</i>
madárcseresznye	<i>Prunus avium</i>
zselnicemeggy	<i>Prunus padus</i>
vadkörte	<i>Pyrus pyraeaster</i>
csertölggy	<i>Quercus cerris</i>
kocsánytalan tölgy	<i>Quercus petraea</i>
molyhos tölgy	<i>Quercus pubescens</i>
kocsányos tölgy	<i>Quercus robur</i>
fehér fűz	<i>Salix alba</i>
madárberkenye	<i>Sorbus aucuparia</i>
barkóca berkenye	<i>Sorbus torminalis</i>
kislevelű hárs	<i>Tilia cordata</i>
nagylevelű hárs	<i>Tilia platyphyllos</i>
hegyi szil	<i>Ulmus glabra</i>
vénicszil	<i>Ulmus laevis</i>
mezei szil	<i>Ulmus minor</i>
mogyorós hólyagfa	<i>Staphylea pinnata</i>

Őshonos cserjefajok

Magyar név	Tudományos név
közönséges borbolya	<i>Berberis vulgaris</i>
csepleszmeggy	<i>Cerasus fruticosa</i>
húsos som	<i>Cornus mas</i>
veresgyűrű som	<i>Cornus sanguinea</i>
közönséges mogyoró	<i>Coryllus avellana</i>
cserszömörce	<i>Cotinus coggygria</i>

A fajok megválasztása során minden esetben figyelembe kell venni a táj karakterét és a termőhelyi viszonyokat!

fekete madárbirs	<i>Cotoneaster niger</i>
kétbibés galagonya	<i>Crataegus laevigata</i>
egybibés galagonya	<i>Crataegus monogyna</i>
csíkos kecskerágó	<i>Euonymus europaeus</i>
bibirces kecskerágó	<i>Euonymus verrucosus</i>
közönséges borostyán	<i>Hedera helix</i>
közönséges fagyal	<i>Ligustrum vulgare</i>
ükörke lonc	<i>Lonicera xylosteum</i>
kökény	<i>Prunus spinosa</i>
gyepűrózsa	<i>Rosa canina</i>
jajrózsa	<i>Rosa pimpinellifolia</i>
hamvas szeder	<i>Rubus caesius</i>
rekettyefűz	<i>Salix cinerea</i>
ostorménfa	<i>Viburnum lantana</i>
kányabangita	<i>Viburnum opulus</i>
kis télizöld meténg	<i>Vinca minor</i>

Telepítésre javasolt egyéb fa- és cserje fajok

Magyar név	Tudományos név
tűzvörös juhar	<i>Acer ginnala</i>
vadgesztenye	<i>Aesculus carnea</i>
vadgesztenye	<i>Aesculus hippocastanum</i>
szivarfa	<i>Catalpa bignonioides</i>
sárga borsófa	<i>Colutea arborescens</i>
törökmogyoró	<i>Corylus colurna</i>
páfrányfenő	<i>Ginkgo biloba</i>
közönséges aranyeső	<i>Laburnum anagyroides</i>
tulipánfa	<i>Liriodendron tulipifera</i>
díszalma	<i>Malus baccata</i>
közönséges platán	<i>Platanus × acerifolia</i>
vérszilva	<i>Prunus × cistena</i>
kecskefűz	<i>Salix caprea</i>
japánakác	<i>Sophora japonica</i>
kereklevelű berkenye	<i>Sorbus rotundifolia</i>
mogyorós hólyagfa	<i>Staphylea pinnata</i>
ezüsthárs	<i>Tilia tomentosa</i>
csepleszmegegy	<i>Prunus fruticosa</i>
díszcseresznye	<i>Prunus serrulata</i>

A fajok megválasztása során minden esetben figyelembe kell venni a táj karakterét és a termőhelyi viszonyokat!

Tiltott fajok listái:

1143/2014. EU rendelet az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről

A rendelet alapján a tagországok képviselőiből álló inváziós fajok elleni védelemért felelős bizottság elfogadta azt a növény- és állatfajlistát, mely az Unió számára veszélyt jelentő inváziós idegenhonos fajok jegyzékét alkotja. A listán szereplő fajok egyedeire vonatkozó szigorú szabályok szerint tilos az egész EU területén forgalomba hozni és a természetbe kibocsátani akár egyetlen példányt is, de a behozatalra, tartásra, tenyésztésre, szaporításra, szállításra, kereskedelemre és felhasználásra is hasonlóan szigorú szabályok vonatkoznak.

A listában szereplő növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
mirigyes bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
közönséges selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
borfa, tengerparti seprúcserje	<i>Baccharis halimifolia</i>
kaliforniai tündérhínár	<i>Cabomba caroliniana</i>
keleti fafojtó	<i>Celastrus orbiculatus</i>
vízjácint	<i>Eichhornia crassipes</i>
cingár (aprólevelű) átokhínár	<i>Elodea nuttallii</i>
óriásrebarbara	<i>Gunnera tinctoria</i>
mexikói vízibojt	<i>Gymnocoronis spilanthoides</i>
kaukázusi medvetalp	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
sosnowsky-medvetalp	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
hévízi gázló	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>
japán komló	<i>Humulus scandens</i>
bíbor nebáncsvirág	<i>Impatiens glandulifera</i>
fodros átokhínár	<i>Lagarosiphon major</i>
nagyvirágú tóalma	<i>Ludwigia grandiflora</i>
sárgavirágú tóalma	<i>Ludwigia peploides</i>
sárga lápbuzogány	<i>Lysichiton americanus</i>
közönséges süllőhínár	<i>Myriophyllum aquaticum</i>
felemáslevelű süllőhínár	<i>Myriophyllum heterophyllum</i>
keserű hamisüröm	<i>Parthenium hysterophorus</i>
rózsás tollborzfé	<i>Pennisetum setaceum</i>
ördögfarok keserűfű	<i>Persicaria perfoliata</i>
úszó kagylótutaj	<i>Pistia stratiotes</i>
kudzu nyílgyökér	<i>Pueraria montana var. lobata</i>
átellenes rucaöröm	<i>Salvinia molesta</i>

269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet
a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

A kormányrendelet melléklete meghatározza azoknak a fajoknak a listáját, melyek inváziós és termőhely-idegen növényfajoknak tekinthetők, így az 5. § (2) bekezdés értelmében a Natura 2000 gyepterületeken ezek megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

Az érintett növényfajok:

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	<i>Robinia pseudo-acacia</i>
amerikai kőris	<i>Fraxinus americana</i>
bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
keskenylevelű ezüstfa	<i>Elaeagnus angustifolia</i>
fekete fenyő	<i>Pinus nigra</i>
erdei fenyő	<i>Pinus silvestris</i>
gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
kései meggy	<i>Prunus serotina</i>
zöld juhar	<i>Acer negundo</i>

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	<i>Phytolacca americana</i>
japánkeserűfű fajok	<i>Fallopia spp.</i>
kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>
magas aranyvessző	<i>Solidago gigantea</i>
parlagfű	<i>Ambrosia artemisifolia</i>
selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
süntök	<i>Echinocystis lobata</i>

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet
a növényvédelmi tevékenységről

A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), keserű csucsor (*Solanum dulcamara*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), aranka fajok (*Cuscuta spp.*).

A természetes növényvilágra veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok hazai tudományos alapú jegyzéke szerinti további szakmai szempontok alapján és a természetvédelmi kezelő által tiltott fajok:

Magyar név	Tudományos név
észak-amerikai őszirózsák	<i>Aster lanceolatus</i> (beleértve <i>A. tradescantii</i>), <i>A. novi-belgii</i> , <i>A. ×salignus</i>
nyugati ostorfa	<i>Celtis occidentalis</i>
átoktüske	<i>Cenchrus incertus</i>
díszárpa	<i>Hordeum jubatum</i>
japánkomló	<i>Humulus scandens</i>
kisvirágú nebáncsvirág	<i>Impatiens parviflora</i>
vékony szittyó	<i>Juncus tenois</i>
közönséges vadszőlő	<i>Parthenocissus inserta</i>
tapadó vadszőlő	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>
kínai alkörmös	<i>Phytolacca esculenta</i>
magas kúpvirág	<i>Rudbeckia laciniata</i>
parti szőlő	<i>Vitis vulpina</i>
moszatpáfrány-fajok	<i>Azolla caroliniana</i> (<i>A. filiculoides</i>), <i>A. mexicana</i>
kanadai átokhínár	<i>Elodea canadensis</i>
törpe békalencse	<i>Lemna minuta</i>

Természet- és tájvédelmi szempontból növénytelepítésre javasolható fajok listája:

Őshonos fafajok

<i>Magyar név</i>	<i>Tudományos név</i>
mezei juhar	<i>Acer campestre</i>
korai juhar	<i>Acer platanoides</i>
hegyi juhar	<i>Acer pseudoplatanus</i>
tatár juhar	<i>Acer tataricum</i>
közönséges nyír	<i>Betula pendula</i>
közönséges gyertyán	<i>Carpinus betulus</i>
magyar kőris	<i>Fraxinus angustifolia subsp. pannonica</i>
magas kőris	<i>Fraxinus excelsior</i>
virágos kőris	<i>Fraxinus ornus</i>
vadalma	<i>Malus sylvestris</i>
fekete nyár	<i>Populus nigra</i>
rezgő nyár	<i>Populus tremula</i>
madárcseresznye	<i>Prunus avium</i>
zselnicemeggy	<i>Prunus padus</i>
vadkörte	<i>Pyrus pyraster</i>
csertölgy	<i>Quercus cerris</i>
kocsánytalan tölgy	<i>Quercus petraea</i>
molyhos tölgy	<i>Quercus pubescens</i>
kocsányos tölgy	<i>Quercus robur</i>
fehér fűz	<i>Salix alba</i>
madárberkenye	<i>Sorbus aucuparia</i>
barkóca berkenye	<i>Sorbus torminalis</i>
kislevelű hárs	<i>Tilia cordata</i>
nagylevelű hárs	<i>Tilia platyphyllos</i>
hegyi szil	<i>Ulmus glabra</i>
vénicszil	<i>Ulmus laevis</i>
mezei szil	<i>Ulmus minor</i>
mogyorós hólyagfa	<i>Staphylea pinnata</i>

Őshonos cserjefajok

<i>Magyar név</i>	<i>Tudományos név</i>
közönséges borbolya	<i>Berberis vulgaris</i>
csepleszmeggy	<i>Cerasus fruticosa</i>
húsos som	<i>Cornus mas</i>
veresgyűrű som	<i>Cornus sanguinea</i>
közönséges mogyoró	<i>Coryllus avellana</i>
cserszömörce	<i>Cotinus coggygria</i>

A fajok megválasztása során minden esetben figyelembe kell venni a táj karakterét és a termőhelyi viszonyokat!

fekete madárbirs	<i>Cotoneaster niger</i>
kétbibés galagonya	<i>Crataegus laevigata</i>
egybibés galagonya	<i>Crataegus monogyna</i>
csíkos kecskerágó	<i>Euonymus europaeus</i>
bibircses kecskerágó	<i>Euonymus verrucosus</i>
közönséges borostyán	<i>Hedera helix</i>
közönséges fagyal	<i>Ligustrum vulgare</i>
ükrörke lonc	<i>Lonicera xylosteum</i>
kökény	<i>Prunus spinosa</i>
gyepúrózsa	<i>Rosa canina</i>
jajrózsa	<i>Rosa pimpinellifolia</i>
hamvas szeder	<i>Rubus caesius</i>
rekettyefűz	<i>Salix cinerea</i>
ostorménfa	<i>Viburnum lantana</i>
kányabangita	<i>Viburnum opulus</i>
kis télizöld meténg	<i>Vinca minor</i>

Telepítésre javasolt egyéb fa- és cserje fajok

Magyar név	Tudományos név
tűzvörös juhar	<i>Acer ginnala</i>
vadgesztenye	<i>Aesculus carnea</i>
vadgesztenye	<i>Aesculus hippocastanum</i>
szivarfa	<i>Catalpa bignonioides</i>
sárga borsófa	<i>Colutea arborescens</i>
törökmogyoró	<i>Corylus colurna</i>
páfrányfenyő	<i>Ginkgo biloba</i>
közönséges aranyeső	<i>Laburnum anagyroides</i>
tulipánfa	<i>Liriodendron tulipifera</i>
díszalma	<i>Malus baccata</i>
közönséges platán	<i>Platanus × acerifolia</i>
vérszilva	<i>Prunus × cistena</i>
kecskefűz	<i>Salix caprea</i>
japánakác	<i>Sophora japonica</i>
kereklevelű berkenye	<i>Sorbus rotundifolia</i>
mogyorós hólyagfa	<i>Staphylea pinnata</i>
ezüsthárs	<i>Tilia tomentosa</i>
cseplezsmeggy	<i>Prunus fruticosa</i>
díszcseresznye	<i>Prunus serrulata</i>

A fajok megválasztása során minden esetben figyelembe kell venni a táj karakterét és a termőhelyi viszonyokat!